

**Medzinárodný dohovor
o odstránení
všetkých foriem
rasovej diskriminácie**

Distr.
GENERAL

CERD/C/65/CO/7
.... August 2004

Originál: Angličtina
NEZREDIGOVANÁ VERZIA

VÝBOR NA ODSTRÁNENIE
RASOVEJ DISKRIMINÁCIE
Šesťdesiate piate zasadnutie
2. – 20. augusta 2004

POSÚDENIE SPRÁV PREDLOŽENÝCH ŠTÁTMI
ZMLUVNÝMI STRANAMI PODĽA ČLÁNKU 9 DOHOVORU

Záverečné stanovisko Výboru na
odstránenie rasovej diskriminácie

SLOVENSKO

1. Výbor na svojom 1654. zasadnutí 9. augusta a 1655. zasadnutí 10. augusta 2004 (CERD/C/SR 1654 and 1655) posúdil štvrtú a piatu periodickú správu Slovenskej republiky predloženú v jednom dokumente (CERD/C/419/Add.2) a prijal toto záverečné stanovisko.

A. Úvod

2. Výbor uvítal správy predložené zmluvnou stranou dohovoru v súlade s usmerneniami na podávanie správ ako aj dodatočné ústne a písomné informácie poskytnuté delegáciou. Výbor ocenil účasť početnej a kvalifikovanej delegácie a vyjadruje uznanie za veľmi konštruktívne a úprimné odpovede na položené otázky.

B. Pozitívne aspekty

3. Výbor s uznaním konštatuje, že maďarská menšina – najväčšia národnostná menšina na Slovensku – je dobre integrovaná do väčšinovej spoločnosti a je primerane zastúpená aj medzi štátnymi zamestnancami a politikmi na vysokej úrovni;

4. Výbor takisto uvítal:

- i. novelizáciu článku 127 ústavy zavádzajúcu postup ústavnej sťažnosti;

- ii. nadobudnutie účinnosti antidiskriminačného zákona dňa 1. júla 2004;
- iii. zákon č. 253/2001 dopĺňajúci Trestný zákon o „príslušnosť k etnickej skupine“ ako znak skutkovej podstaty rasovo motivovaných trestných činov a zákon č. 421/2004 dopĺňajúci Trestný zákon o skutkovú podstatu trestných činov spáchaných prostredníctvom internetu;
- iv. početné aktivity vládnej splnomocnenkyne pre rómske komunity v oblasti podpory a koordinácie programov a projektov zameraných na zabezpečenie rovnakého postavenia občanov patriacich k rómskej komunite;
- v. zriadenie viacerých inštitúcií a programov na podporu a ochranu ľudských práv, najmä v oblasti rasovej diskriminácie, vrátane:
 - Akčného plánu predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných prejavov intolerancie na roky 2002–2003 a 2004–2005;
 - uznesenia č. 278 z 23. apríla 2003 k vyhodnoteniu „Priorít vlády SR vo vzťahu k rómskym komunitám za rok 2002 a Stratégie vlády SR na riešenie problémov rómskej komunity za rok 2001 a základné tézy koncepcie politiky vlády SR v integrácii rómskych komunit“.

C. Znepokojenie a odporúčania

5. Hoci výbor berie s uznaním na vedomie neustále úsilie v oblasti boja proti rasovej diskriminácii a s ňou súvisiacemu násiliu vrátane vytvorenia Komisie na riešenie rasovo motivovaného násillia a Monitorovacieho strediska rasizmu a xenofóbie, naďalej ho znepokojuje výskyt rasovo motivovaných trestných činov a incidentov v krajine. Výbor nabáda zmluvnú stranu dohovoru, aby naďalej monitorovala všetky tendencie, ktoré by mohli podnieť rasistické a xenofóbne správanie sa a bojovala proti negatívnym dôsledkom takýchto tendencií. Výbor zmluvnej strane dohovoru taktiež odporúča zintenzívniť úsilie na zabezpečenie účinnej ochrany a opravných prostriedkov proti akémukoľvek aktu rasovej diskriminácie všetkým osobám nachádzajúcim sa v jej jurisdikcii, ako aj práva domáhať sa spravodlivého a primeraného odškodnenia alebo zadosťučinenia za akúkoľvek škodu, ktorú by utrpeli v dôsledku takejto diskriminácie. V tejto súvislosti by zmluvná strana dohovoru mala obetiam rasistických trestných činov zabezpečiť širší prístup k bezplatnej právnej pomoci.

6. Výbor zdieľa obavy delegácie, že diskriminačné postoje a pocity nevraživosti voči príslušníkom rómskej komunity sú hlboko zakorenené a rozšírené v celej krajine.

Výbor pripomína svoje Všeobecné odporúčanie 27 o diskriminácii proti Rómom a odporúča, aby sa zmluvná strana naďalej snažila podporou skutočného dialógu zlepšovať vzťahy medzi rómskymi a nerómskymi komunitami s cieľom podporovať toleranciu a prekonávať predsudky a negatívne stereotypy. Výbor zmluvnú stranu dohovoru taktiež vyzýva, aby vo všetkých pripravovaných aj realizovaných programoch a projektoch a vo všetkých prijímaných opatreniach účinnejšie prihliadala na postavenie rómskych žien, ktoré sú často obeťami dvojitej diskriminácie.

7. Hoci výbor berie s uspokojením na vedomie úsilie zmluvnej strany dohovoru o vzdelávanie príslušníkov policajného zboru, vyjadruje znepokojenie nad tvrdeniami o údajnom diskriminačnom zaobchádzaní polície s príslušníkmi menšinových skupín, najmä Rómov, vrátane aktov zlého zaobchádzania a násilia.

Výbor odporúča, aby zmluvná strana dohovoru zintenzívnila úsilie o potlačenie tohto javu a zriadila nezávislý monitorovací mechanizmus na vyšetrovanie obvinení z nepatričného postupu polície.

8. Hoci výbor víta rozsiahle opatrenia, ktoré zmluvná strana dohovoru prijíma v oblasti vzdelávania s cieľom zlepšiť postavenie rómskych detí, vrátane projektu „rómskych asistentov“, naďalej vyjadruje znepokojenie s faktickou segregáciou rómskych detí v špeciálnych školách, vrátane špeciálnych vyrovnávacích tried pre mentálne retardované deti.

Výbor zmluvnej strane dohovoru odporúča predchádzať a vyhýbať sa segregácii rómskych detí a zároveň ponúkať možnosť dvojazyčného vzdelávania alebo vzdelávania v materinskom jazyku. Výbor ďalej odporúča, aby zmluvná strana dohovoru zintenzívnila úsilie o zlepšenie školských výsledkov rómskych detí, zamestnala ďalších pedagogických pracovníkov spomedzi príslušníkov rómskych komunít a podporovala interkulturálne vzdelávanie.

9. Hoci výbor uznáva úsilie, ktoré sa vynakladá v oblasti zamestnanosti – vrátane nedávneho prijatia novely Zákonníka práce zakazujúcej diskrimináciu v paragrafe 13 – je hlboko znepokojený faktickou diskrimináciou Rómov ako aj veľmi vysokou mierou nezamestnanosti medzi príslušníkmi rómskej komunity.

Výbor odporúča, aby sa v praxi v plnom rozsahu uplatňovala legislatíva zakazujúca diskriminačné praktiky na trhu práce a aby sa prijali ďalšie opatrenia, zamerané najmä na odbornú prípravu, s cieľom znížiť nezamestnanosť rómskej komunity.

10. Hoci výbor berie na vedomie „komplexný program rozvoja rómskych osád“ ako aj „program na podporu výstavby obecných nájomných bytov odlišného štandardu“, vyjadruje znepokojenie nad izoláciou rómskej komunity v štvrtiach pripomínajúcich getá a nad ich kritickou situáciou v oblasti podmienok bývania, najmä vo východnej časti krajiny, kde je sústredená väčšia časť rómskeho obyvateľstva.

Vo svetle odporúčania 27 výbor odporúča, aby zmluvná strana dohovoru účinne uskutočňovala politiky a projekty zamerané na predchádzanie segregácii rómskych komunít v oblasti bývania a zapájala rómske komunity a združenia ako partnerov do projektov výstavby, obnovy a údržby bytov. Výbor zmluvnú stranu dohovoru ďalej nabáda, aby prijala všetky reálne opatrenia na ďalšie zlepšenie podmienok bývania pre Rómov aj s prihliadnutím na skutočnosť, že život vo vhodnom prostredí je pre rodiny – a najmä deti – základnou podmienkou pre rovnocenný prístup k vzdelávaniu a zamestnaniu.

11. Výbor je hlboko znepokojený nad kritickou zdravotnou situáciou niektorých rómskych komunít, ktorá je do veľkej miery dôsledkom nedostatočných a nevyhovujúcich životných podmienok.

Výbor odporúča, aby zmluvná strana dohovoru pokračovala v realizácii programov a projektov pre Rómov v zdravotnej oblasti, berúc do úvahy ich znevýhodnené postavenie

súvisiace s extrémnou chudobou a nízkou úrovňou vzdelania; výbor zmluvnú stranu dohovoru v tejto súvislosti nabáda, aby prijala ďalšie opatrenia na riešenie otázky dodávky pitnej vody a kanalizačných systémov v rómskych osadách.

12. Výbor je znepokojený nad správami o prípadoch sterilizácie rómskych žien bez ich plného a informovaného súhlasu. Výbor v tejto súvislosti víta uistenie poskytnuté delegáciou, že vláda schválila a parlament by mal čoskoro prijať návrh zákona o zdravotnej starostlivosti, ktorý bude riešiť nedostatky v systéme a ustanoví požiadavku slobodného a informovaného súhlasu s lekáorskými zákrokmi a zaručí prístup pacienta k zdravotným záznamom.

Výbor dôrazne odporúča, aby zmluvná strana dohovoru prijala všetky potrebné opatrenia na skoncovanie s touto poľutovaniahodnou praxou vrátane urýchleného prijatia vyššie uvedeného návrhu zákona o zdravotnej starostlivosti. Zmluvná strana dohovoru by tiež mala zaručiť prístup obetí k prostriedkom spravodlivej a účinnej nápravy vrátane odškodnenia a ospravedlnenia.

13. Výbor berie na vedomie uistenie delegácie, že zmluvná strana dohovoru primerane plní odporúčania výboru uvedené v jeho stanovisku č. 11/1998 (Miroslav Lacko v. Slovenská republika) a že nový návrh Trestného zákona ustanoví trestnosť porušenia práva prístupu všetkých osôb na verejné miesta zaručeného v článku 5 (f) dohovoru.

Výbor odporúča, aby zmluvná strana dohovoru do svojej ďalšej periodickej správy zahrnula informácie o plnení stanoviska výboru č. 11/1998 a o prijatí a uplatňovaní vyššie uvedenej legislatívy.

14. Výbor dôrazne odporúča, aby zmluvná strana dohovoru ratifikovala dodatok k článku 8 ods. 6 dohovoru prijatý 15. januára 1992 na štrnástom zasadnutí zmluvných strán dohovoru a potvrdený Valným zhromaždením v rezolúcii 47/111. V tejto súvislosti výbor odkazuje na rezolúciu Valného zhromaždenia 57/194 z 18. decembra 2002, v ktorej Valné zhromaždenie dôrazne vyzýva zmluvné strany dohovoru, aby urýchlili postupy ratifikácie týkajúce sa tejto novely a urýchlene písomne upovedomili generálneho tajomníka o ich súhlase s dodatkom. Podobnú výzvu opakuje aj rezolúcia Valného zhromaždenia 58/160 z 22. decembra 2003.

15. Výbor odporúča, aby zmluvná strana dohovoru zohľadnila relevantné časti deklarácie a akčného programu z Durbanu pri začleňovaní dohovoru do svojho vnútroštátneho právneho poriadku, najmä pokiaľ ide o články 2 až 7 dohovoru a aby do svojej ďalšej periodickej správy zaradila informácie o ďalších akčných plánoch alebo iných opatreniach, ktoré prijala s cieľom implementovať deklaráciu a akčný program z Durbanu na národnej úrovni.

16. Výbor zmluvnej strane dohovoru odporúča, aby pri príprave ďalšej periodickej správy pokračovala v konzultáciách s organizáciami občianskej spoločnosti pôsobiacimi v oblasti boja proti rasovej diskriminácii.

17. Výbor odporúča, aby správy zmluvnej strany dohovoru boli sprístupnené verejnosti hneď po ich predložení a aby sa zverejnili aj stanoviská výboru k týmto správam.

18. Výbor zmluvnej strane dohovoru odporúča, aby šiestu, siedmu a ôsmu periodickú správu s termínom 28. mája 2008 predložila spoločne a aby sa zaoberala všetkými bodmi, na ktoré upozorňuje toto záverečné stanovisko.
